

แถลงข่าว

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรณีเหตุการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
และการหายตัวของนายสมชาย นีละไพจิตร

ตามที่ได้เกิดความรุนแรงใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้มาตั้งแต่วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ ที่ได้เริ่มมีการจุดไฟเผาโรงเรียน ๒๐ กว่าแห่ง และปล้นปืนจากกองพันทหารพัฒนาที่ ๔ เรื่อยมาจนปัจจุบันเป็นเวลาประมาณ ๒ เดือนครึ่ง ทั้งยังมีความรุนแรงเกิดขึ้นไม่เว้นแต่ละวัน ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตทั้งฝ่ายราชการและประชาชนไปเป็นจำนวนมาก ประกอบกับได้มีการร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ดำเนินการพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงไปแล้วบางส่วน ประกอบกับได้เกิดเหตุการณ์นายสมชาย นีละไพจิตร อาชีพทนายความ หายตัวไปตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ศกนี้ นั้น

โดยที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ และจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการกระทำและการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ดังนั้น ด้วยความตระหนักถึงภาระหน้าที่ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นไปตามครรลองและสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงใคร่ขอเสนอแนะนโยบายกรณีดังกล่าว กล่าวคือ

๑) การประกาศใช้กฎอัยการศึกในบางพื้นที่เพิ่มขึ้นหลังจากเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นจนถึงปัจจุบัน แต่เหตุการณ์ความรุนแรงมิได้ลดลงแต่อย่างใด กลับทำให้ประชาชนเกิดความไม่มั่นใจในการดำรงชีวิตโดยปกติสุข และรู้สึกถึงการถูกละเมิดสิทธิ เสรีภาพ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงขอเสนอให้ทางราชการพิจารณายกเลิกการประกาศใช้กฎอัยการศึกดังกล่าวเป็นพื้นที่ๆ ไป โดยให้สอบถามประชาชนและผู้นำศาสนาในพื้นที่ให้มีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย

๒) เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเต็มที่ และเพื่อให้กลไกของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ ในการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ ของประชาชนในฐานะที่ตกเป็นผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัย จึงใคร่ขอเสนอให้รัฐบาลเร่งรัดให้กลไกต่างๆ ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าว อาทิ

๒.๑ เมื่อมีการควบคุมผู้ต้องสงสัย หรือผู้ต้องหา ขอให้กระทำโดยหมายศาลเท่านั้น และแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับโดยทันที มิใช่ให้นำตัวไปสอบถามโดยพลการ

๒.๒ ขอให้แจ้งให้ญาติหรือผู้ผู้ต้องหาไว้วางใจทราบถึงการจับกุมและสถานที่ควบคุมตัว โดยทันที มิใช่ญาติไม่ทราบว่าผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ที่ใด กว่าที่ญาติจะได้พบเป็นเวลาหลายวันหลังจากการจับกุมตัวไป

๒.๓ ขอให้การควบคุมตัวผู้ต้องหาพนักงานสอบสวนควบคุมตัวไว้ได้เพียง ๔๘ ชั่วโมงเท่านั้น หลังจากนั้นต้องนำตัวไปฝากขังต่อศาล และให้ควบคุมตัวไว้ที่เรือนจำต่อไป มิใช่ให้พนักงานสอบสวนมาควบคุมตัวต่อไป โดยอ้างว่าเพื่อสอบสวนขยายผล ทั้งๆ ที่ทางราชทัณฑ์ช่วยในการตรวจสอบดังกล่าว จนทำให้การทำงานของพนักงานสอบสวนโปร่งใสขึ้น และการสอบสวนในเรือนจำสามารถทำได้สะดวกเช่นเดียวกัน

๒.๔ เปิดโอกาสให้ทนายความพบและปรึกษาเป็นการเฉพาะตัว และให้ทนายความร่วมฟังการสอบสวนด้วย(เพราะที่ผ่านมาจะไม่มียทนายร่วมในการสอบสวน) มิใช่ปรากฏแต่ในแบบพิมพ์ของคำให้การผู้ต้องหาเท่านั้น เป็นการสนับสนุนการทำงานของพนักงานสอบสวนได้รับการยอมรับว่าเป็นไปอย่างยุติธรรมแล้ว

๓) กรณีการหายตัวของนายสมชาย นีละไพจิตร จากข้อมูลที่ได้รับฟังจากเพื่อนทนายความร่วมสำนักงานและญาติ ตลอดจนเพื่อนร่วมอาชีพของนายสมชาย นีละไพจิตร รวมทั้งกระแสข่าวที่ขึ้นไปในแนวจากการปฏิบัติหน้าที่ น่าจะเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ มิใช่เกิดจากปัญหาครอบครัวแต่อย่างใด ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของนายสมชาย นีละไพจิตร เกี่ยวข้องโดยตรงกับปัญหาความรุนแรงใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และพี่น้องชาวไทยมุสลิมใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้อีกด้วย ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาระดับหนึ่ง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงใคร่ขอเรียกร้องให้ รัฐบาล เร่งให้หน่วยงานของรัฐเร่งรัดการตรวจสอบให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง(ว่าปัญหาเกิดจากอะไร ไม่ใช่ออกมาพูดก่อนที่จะตรวจสอบ) เพื่อแก้ไขข้อสงสัยของสาธารณะชน และการตรวจสอบการหายตัวของนายสมชาย นีละไพจิตร ให้พบเพื่อส่งคืนให้แก่ครอบครัวและสังคมต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๗

ผู้แถลง

๑. นายวสันต์ พานิช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๒. นายจรัล ดิษฐาอภิชัย กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คำแถลงเพิ่มเติม

นายจรัล ดิษฐาอภิชัย ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่า การหายตัวของนายสมชาย ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อครอบครัวหรือเพื่อร่วมอาชีพเท่านั้น แต่กระทบถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่กำลังปกป้องสิทธิมนุษยชนของคนอื่น หรือที่เรียกว่า นักปกป้องสิทธิมนุษยชน ซึ่งกำลังจะเคลื่อนไหวให้รัฐบาลเข้ามาตรวจสอบเหมือนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำลังเรียกร้องอยู่ในขณะนี้ อยากให้รัฐบาลตรวจสอบอย่างจริงจังอย่าให้หายไปจริงๆ เหมือนกับหลายกรณีที่ผ่านมา เช่น กรณี นายทง โปธิอ่าน ซึ่งครอบครัวของนายทงได้ไปร้องเรียนหลายที่แต่ก็ไม่ได้ผลเช่นกัน ทางคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหวังว่า รัฐบาลจะทำเรื่องนี้อย่างจริงจัง

ผลกระทบอีกประการ กรณีนี้จะมีผลกระทบต่อพี่น้องมุสลิมไม่ใช่แค่ภาคใต้เท่านั้น แต่มีผลกระทบต่อพี่น้องมุสลิมทั่วประเทศ เพราะคุณสมชายเป็นทนายความที่ให้ความช่วยเหลือพี่น้องมุสลิมมาตลอด เป็นทนายความที่เก่ง ดีเด่น เวลานี้ประชาชนที่นั่นเขาไม่มีที่พึ่ง หรือมีแต่ก็น้อย คุณสมชายเป็นที่พึ่งหลัก

ของพวกเขา ถ้าคุณสมชายหายไปแล้วยังติดตามค้นหาไม่พบ หรือพบในลักษณะที่ไม่มีใครต้องการอยาก
จะเห็น ก็จะมีผลต่อสถานการณ์ความรุนแรงที่ภาคใต้ที่กำลังร้อนๆ อยู่

นอกจากนี้ ทางคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จะติดตามว่า การที่รัฐบาลสั่งการให้มีการ
ดำเนินการติดตามตรวจสอบนั้น ทางคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็จะติดตาม กระตุ้น ผลักดัน ให้
เกิดการดำเนินการ

แต่การค้นหาคนหายเป็นเรื่องยาก รูปการณ์ของกรณีนี้ยาก ดังนั้น คงต้องใช้ความพยายามของ
ทุกฝ่าย ไม่เฉพาะรัฐบาลเท่านั้น ทุกฝ่ายต้องพยายามจะค้นหา เช่น ใครรู้เห็นเบาะแสก็บอกมาที่สภานาย
ความหรือที่คณะกรรมการสิทธิ ก็ต้องช่วยกัน ถ้ารัฐบาลประเมินว่า เรื่องที่เกิดขึ้นมันไม่ใช่เรื่องเล็ก คิดว่า
ทางรัฐบาลก็คงจะได้เบาะแส หรือรู้ที่มาที่ไปอย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม นักปกป้องสิทธิมนุษยชนจำนวนไม่น้อยในช่วงที่ผ่านมาถูกฆ่าตาย หรือถูกขู่ ถูก
คุกคาม ซึ่งส่วนใหญ่คดีก็จะดำเนินคดี จับตัวผู้ร้ายได้บ้าง ไม่ได้บ้าง กรณีคุณสมชาย ดูเหมือนว่าสาธารณชน
จะพุ่งเป้าไปที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งแล้ว แต่ตำรวจไทยนั้นเก่ง บางคดีไม่กี่วันก็จับได้ แต่บางคดีก็ใช้เวลานาน
ขึ้นอยู่กับว่าตำรวจสนใจจะทำหรือไม่

กรณีศาลโลกเรื่องที่จะเข้าสู่ศาลต้องเป็นกรณีพิพาทรัฐต่อรัฐ ส่วนศาลอาญาระหว่างประเทศนั้น
ประเทศไทยยังไม่ได้ให้สัตยาบัน และศาลอาญานี้ก็มีกรอบที่ต้องเข้าความผิด ๔ ประเภท เช่น การฆ่าล้าง
เผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม แต่ว่าที่องค์การสหประชาชาติซึ่งมีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสห
ประชาชาติ ซึ่งเวลากำลังมีการประชุมที่เจนีวาและจะประชุมถึงสิ้นเดือนหน้า คณะกรรมการชุดนี้จะมีคณะ
ทำงานชุดหนึ่งที่จะทำงานเกี่ยวกับเรื่องคนหาย ประเทศไทยเคยส่งกรณีคนหายจากเหตุการณ์เดือน
พฤษภาคมไปที่คณะทำงานชุดนี้ ซึ่งคณะทำงานชุดนี้ก็รับเรื่องแต่จะดำเนินการได้มากน้อยแค่ไหนก็อีก
เรื่อง

อย่างไรก็ตาม ตนมีความเห็นว่า การส่งเรื่องให้องค์การระหว่างประเทศ จะสามารถดำเนินการได้
ต่อเมื่อกลไกในประเทศไม่สามารถแก้ไขเยียวยาได้แล้ว แต่ถ้าจะให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ส่งเองก็คงไม่ได้ เพราะก็เหมือนกับบอกว่าตัวเองทำไม่ได้ แต่ถ้าส่งโดยองค์กรพัฒนาเอกชนก็อาจจะทำได้

นายวสันต์ พานิช ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่า สาเหตุที่ตนเข้าใจและพูดเรื่องนี้ได้ เพราะตนเคย
ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับคุณสมชายตั้งทำงานร่วมกันที่สภานายความ จึงทราบข้อมูลส่วนตัวข้อมูลครอบครัว
ของคุณสมชายดี

ส่วนที่ถามว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะดำเนินการค้นหาคุณสมชายอย่างไรนั้น
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติคงไม่มีกำลังหรือบทบาทที่จะไปค้นหาเอง เพราะโดยหลักแล้วการค้นหา
คนหายเป็นหน้าที่ของรัฐบาล คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะมีหน้าที่ในกรณีที่เราเข้าไปตรวจสอบ
สอบถาม เจ้าหน้าที่รัฐใช้อำนาจดำเนินการถูกต้องตามภาระหน้าที่หรือไม่ มากกว่าที่คณะกรรมการสิทธิ
มนุษยชนแห่งชาติจะเป็นผู้ค้นหาโดยตรง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จะเรียกผลการตรวจสอบ
ของเจ้าหน้าที่มาดู แต่ก็ต้องหลังจากที่ทางเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตรวจสอบไปแล้วระยะเวลาหนึ่ง

ในกรณีคนหายนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เคยตรวจสอบบางกรณีที่คล้ายกัน พบ
ว่า กระบวนการในการติดตามตรวจสอบหาคนหายของเจ้าหน้าที่รัฐนั้นหละหลวม

ในกรณีเหตุการณ์ความรุนแรงภาคใต้ ขณะนี้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำลังรวบรวม
ข้อมูลจากทุกส่วนทั้งจากตำรวจและศาล

ส่วนการดำเนินการภายหลังจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะไปยื่นจดหมายต่อรัฐ
บาลต่อไป